

Trestněprávní a kriminologické aspekty trestného činu vraždy

Abstrakt

Tato rigorózní práce se zabývá trestným činem vraždy z hlediska trestněprávních a kriminologických aspektů. První část práce věnovaná trestněprávním aspektům přibližuje minulou právní úpravu, avšak důraz je kladen na úpravu současnou, její rozčlenění skutkových podstat v závislosti na okolnostech jednání pachatele na vraždu prostou a kvalifikované a privilegované skutkové podstaty. Pro úplnost výkladu o trestných činech proti životu jsou stručně přiblíženy i další trestné činy směřující proti životu člověka. V návaznosti na tuto komparaci jsem v práci věnovala větší prostor problematice euthanasie, jež se s trestným činem vraždy z pohledu současné legislativy v mnohém pojí a vývoj vzhledem k neustálé aktuálnosti této problematiky nejen v České republice, ale i dalších zemích EU, může být komparace s dalšími právními řády, jež euthanasii explicitně kriminalizují či legalizují, inspirací.

Tématem práce jsou trestněprávní a kriminologické aspekty, proto jsem se v první části práce zaměřila na jednotlivé aspekty trestného činu vraždy z hlediska jeho pojmových znaků, forem trestného činu z hlediska vývojových stadií a trestné součinnosti a dalších okolností, jež mají zásadní vliv na trestnost jednání a odvíjí se od nich právní kvalifikace jednání pachatele. Jsou jimi zejména omyly, a okolnosti vylučující protiprávnost.

Závěrem první části práce je zhodnocení současného stavu legislativy v oblasti úmyslného usmrcení, k čemuž byla využita komparace s jiným evropskými právními řády, konkrétně zeměmi s Českou republikou sousedícími.

Druhá část zabývající se kriminologickými aspekty trestného činu vraždy je zaměřena na pachatele trestného činu vraždy, příčiny jeho jednání, projevy kriminality a oběti trestných činů.

Kriminologie je věda zabývající se rovněž sociální kontrolou, tj. prevencí kriminality a represivními opatřeními v podobě trestu za škodlivé jednání. V případě preventivních opatření jsou k teoretickému výkladu využity příklady z praxe, v pojednání o represivních opatření byl prostor věnován zejména funkcím jednotlivých trestů a zhodnocení jejich účinnosti.

Pro účely této části práce posloužily jako zdroje především četné kriminologické výzkumy, případy z praxe a v neposlední řadě statistické údaje zveřejňované Policií ČR.